

**PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS APRAŠE NURODYTOS INFORMACIJOS
PAGRINDIMO APRAŠAS**

Priemonės kodas ir pavadinimas	14-001-09-01-02 Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje
Nacionalinio pažangos plano uždavinys	9.1. Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką
Plėtros programa	2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programa
Atsakinga institucija (koordinuojančioji institucija)	Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

Laukiamas pokytis	<p>2019 m. atliktas Lietuvos žinomumo ir reputacijos tyrimas¹ tikslinėse užsienio valstybėse atskleidė, kad Lietuvos vardas ES šalyse žinomas, bet skirtingose šalyse žinomumas nėra pakankamai gilus: geografiškai artimesnės valstybės apie Lietuvą žino daugiau, tolimesnės – mažiau. Minėtame tyrime pabrėžta, kad už ES ribų, išskyrus Izraelį, Lietuvos žinomumas visai mažas. Bendras tyrimo išvadų vertinimas gali būti toks, kad Lietuvos reputacija ir įvaizdis yra geri, bet stokojama turinio. Tenka konstatuoti, kad žinios apie Lietuvą dažnai yra paviršutiniškos, nors išankstinio neigiamo nusistatymo Lietuvos atžvilgiu nėra. Svarbiausios spęstinios Lietuvos reputacijos problemos yra šios: Lietuvos sąsajos su nacių okupacijos metu vykdytu holokaustu ir gajus posovietinės šalies įvaizdis, įskaitant korupcijos paplitimą.</p> <p>Tarp prioritetinių Lietuvos darbų išlieka istorinės atminties puoselėjimas, valstybės istorinio naratyvo – sudėtinio vidaus ir užsienio politikos elemento formavimas ir komunikavimas šalyje ir užsienyje, priešinimasis istorijos iškraipymams ir neobjektyviam interpretavimui. Puoselėjant istorinę atmintį, siekiama šviesti visuomenę, kelti jos sąmoningumą, diegti pasididžiavimą savo šalies istorija, jos šlovingais įvykiais ir didvyriais. Pagrindinis istorinės atminties principas – objektyvumas ir analizės visapusiškumas, skatinantis piliečius priimti savo valstybės ir tautos istoriją kaip realius, nepagražintus istorinius įvykius, ir tuo pagrindu formuoti naratyvą, kuris būtų komunikuojamas ne tik šalies viduje, bet ir užsienyje. Istorijos iškraipymai ir neobjektyvus interpretavimas – tai hibridinės grėsmės, kylančios iš Lietuvai nedraugiškų valstybių. Lietuvos interesas – skleisti objektyvų istorijos, ypač XX amžiaus laikotarpio Lietuvos laisvės kovų bei holokausto nusikaltimų, atpasakojimą, pateikiant moksliskai patvirtintų faktų ir visapusiškai vertinant istorines asmenybes. Lietuvai, XX amžiuje išgyvenusiai itin skaudžių totalitarinių režimų nusikaltimų ir ilgai tęsusių aktyvią pasipriešinimo jiems kovą, istorinis požiūris yra sudėtinė vidaus ir užsienio politikos dalis. Regionuose ne mažiau svarbus bendros lietuvių, lenkų, baltarusių ir ukrainiečių istorijos puoselėjimas remiantis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Abiejų Tautų</p>
--------------------------	---

¹ <https://lietuva.lt/wp-content/uploads/2019/12/Apibendrinamoji-visu-etapu.pdf>

	<p>Respublikos paveldu, turint tikslą stiprinti Baltarusijos ir Ukrainos europietiškas šaknis ir tapatybę.</p> <p>Lietuvos istorijai ir jos ryšiams su diaspora įtvirtinti privalu išsaugoti ir įamžinti užsienyje esantį Lietuvos kultūros ir tautinį paveldą, išvežtą okupacijos metu. Svarbu šį paveldą identifikuoti, sisteminti, skaitmenizuoti ir, esant galimybių, grąžinti į Lietuvą.</p> <p>Viena iš problemų, kurią spręsti padėtų priemonė, yra priešiška nusiteikusių šalių siekis perrašyti ir neteisingai interpretuoti Lietuvos istoriją, dezinformuoti apie Lietuvos laimėjimus, darantis neigiamą įtaką šalies saugumui ir jos įvaizdžiui. Manipuliavimas istorijos faktais ir neobjektyvi istorijos interpretacija – informacinės grėsmės, kurias organizuoja Lietuvai nedraugiškos valstybės ir priešiški veikėjai. Prieš Lietuvą, mūsų partnerius nukreipta nemažai dezinformacijos išpuolių iš Rusijos. Svarbiausi tokių išpuolių taikiniai yra Lietuvos užsienio ir vidaus politika, istorinės atminties ir saugumo klausimai, Lietuvos ir Rusijos santykiai. Skleidžiant dezinformaciją siekiama pakenkti Lietuvos santykiams su partneriais. Istorinės atminties naratyvo sklaidos prasme itin daug dėmesio sulaukė Molotovo ir Ribentropo pakto bei Antrojo pasaulinio karo pradžios 80-mečio minėjimas: Rusija vykdė informacinę kampaniją „Tiesa apie Antrąjį pasaulinį karą“ (<i>Truth about WWII</i>), kurioje pateikė savo revizionistinę istorinių įvykių interpretaciją. Intensyvios dezinformacijos kampanijos skirtos pakenkti Lietuvos gynybos sistemai ir bendradarbiavimui su NATO. Tokiu būdu siekiama supriešinti visuomenę, diskredituoti NATO, sukompromituoti Lietuvos kariuomenę. Norint ne tik gerai veikiančio dezinformacijos dekonstravimo ir faktų atskleidimo, bet ir didesnio visuomenės atsparumo tokioms informacinėms grėsmėms, svarbu išsiaiškinti, kodėl dalis Lietuvos piliečių yra linkę tikėti prieš Lietuvą nusiteikusių valstybių skleidžiamais naratyvais. Lietuvos interesas – skleisti objektyvią tiesą apie istoriją, labiausiai apie XX amžiaus laikotarpio Lietuvos laisvės kovas, totalitarinių okupacinių sovietinio ir nacių režimų nusikaltimus, pateikti mokslo patvirtintų faktų ir visapusiškai vertinti istorinius įvykius, remiantis autoritetingų Lietuvos ir Vakarų mokslininkų tyrimais.</p> <p>Bendradarbiavimo tarptautiniuose formatuose srityje Lietuva sieks, kad tarptautinėse koalicijose, bendradarbiaujant su ES institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis būtų atlikti bendri tyrimai, įgyvendintos informacinės kampanijos ir kultūrinės diplomatijos priemonės, kurios pagrįstų ir įtvirtintų Lietuvos istorijoje laisvės kovų ir tremčių, holokausto temas. Taip pat tikimasi skatinti tarpinstitucinį požiūrį į Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti indėlį.</p>
--	---

Pažangos priemonės įgyvendinimo alternatyvos

Atsižvelgiant į XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, veiksmą Nr. 12.4.4, Užsienio reikalų ministerija yra įpareigota *bendradarbiaudama su Lietuvos institucijomis ir akademinė bendruomene įkurti muziejus, skirtus sovietų okupacijai ir holokaustui*. Šį veiksmą įgyvendinant būtų steigiamas muziejus arba memorialas, skirtas sovietų okupacijai. Planuojama įsigyti galimybių studijos parengimo paslaugą, kurios tikslas būtų atsakyti į klausimus, kokie šiuo metu Lietuvoje yra sovietų okupacijai skirti muziejai, memorialai ir kitos infrastruktūros, ar yra naujos infrastruktūros poreikis, ar pakaktų rekonstruoti jau esamą, kokioje geografinėje vietoje turėtų būti toks muziejus, kiek kainuotų jį įsteigti ir kokią naudą jis kurtų, koks galėtų būti infrastruktūros valdymo modelis ir pan. Galimybių studijos rezultatai turėtų būti pristatyti Lietuvos Respublikos visuomenei, institucijoms ir akademinėi

bendruomenei. Gavus, išanalizavus ir aptarus galimybių studijos rezultatus, būtų galima skelbti konkursą naujai infrastruktūrai kurti arba jau esamai rekonstruoti. Planuojama, kad galimybių studijos parengimas, diskusijų su visuomene, institucijomis ir akademinė bendruomene organizavimas gali kainuoti iki 70 000 eurų. Suma nustatyta atsižvelgus į panašių galimybių studijų atlikimo kaštus.

Geriausios alternatyvos pasirinkimas

Geriausia alternatyva bus pasirinkta įvertinus galimybių studijos rezultatus.